

Naturvernforbundet

Molde

Molde 14.11.22

postmottak@molde.kommune.no

Innspill til klima- og energiplanen

Det er bra at kommunen er i gang med en ny plan sammen med et godt opplegg for medvirkning.

Grunnleggende for planarbeidet og tiltakene må være at vi er på veg inn i en tid med behov for et totalt lavere forbruk og ressursuttak sammen med bærekraftig produksjon, sterkt reduserte klimagassutslipp, men også et bærekraftig forhold til naturen.

Vi er klar over at kommunen ikke er eier av og ansvarlig for alle utfordringene som vi tar opp, men kommunen har en rekke muligheter for påvirkning. Dette omfatter også de politiske partiene i kommunestyret som blant annet kan ta opp behovet for en bedre nasjonal klimapolitikk med sine partifeller på Stortinget. Det er populært å vedta gode klimamål, men de nødvendige nasjonale utslippsreduksjonene følger så langt ikke alle målene.

Det er mye positivt i den energipolitiske handlingsplanen fra 2008, men den ble i liten grad brukt slik som vi hadde regnet med. Vårt inntrykk er at den etter hvert ble glemt.

Det er bra at kommunen etter hvert har kommet i en vesentlig bedre faglig og administrativ posisjon for å få planlagt og gjennomført omstillinger som kan bidra til reduksjoner i de lokale klimagassutslippene. Kommunen bør aktivt bruke sine muligheter både ved sin rolle som planmyndighet, innkjøper, grunneier, eier av bygninger, samfunnsutvikler og samarbeidspartner med næringslivet, offentlige organisasjoner og andre. Vi regner med at Romsdals interkommunalt politiske råd også er en viktig aktør og samarbeidspart i omstillingsarbeidet.

Det må utarbeides gode administrative rapporteringsrutiner i klimaarbeidet. Det er avgjørende at våre folkevalgte får vite om de vedtatte tiltakene blir

gjennomførte til vedtatt tid og om hvilke som har blitt mer eller mindre misslykte. Så blir det opp til kommunedirektøren å analysere årsaken til det siste. Vi er i alle fall overbevist om at kommunen er i stand til å gjennomføre en rekke gode miljøtiltak uavhengig av både stillingsstopp og kommunal økonomi. Engasjement, tilrettelegging og muligheter for de ansatte er den viktigste ressursen og drivkraften.

FN har ikke bare erklært en klimakrise, men også en naturkrise. Vi mener at det er viktig at dette blir sett i sammenheng. I kommunestyret den 17.6.21 (Sak PS 53/21) ble det vedtatt at det skal utarbeides en plan for energi, klima og naturmangfold. (Jfr. Side 5 i saksframlegget). Det ble også vedtatt at kommunestyret delegerer til Molde formannskap å gjøre justeringer i planstrategien i samband med den årlige rapporteringen på strategien i juni hvert år. Det ble ikke gjort endringer i planstrategien i formannskapsmøtet 16.6.22.

På nettsiden til kommunen er det informert om vedtatte utviklingsmål og planbehov for perioden 2021 – 2024. I tabellen under utviklingsmål 2 er det ført opp en plan for klima og energi, men en plan for naturmangfold er ikke med i tabellen. Årsaken til det må avklares. Når naturmangfoldet ikke blir en del av planen for klima og energi, må det lages en egen plan. Dette er et planarbeid som må prioriteres slik at planen for naturmangfoldet kan legges til grunn for også arbeidet med en ny arealdel til kommuneplanen. Miljødirektoratet kan gi tilskudd til planer for naturmangfold.

Administrasjon, deltakelse og informasjon

- Når administrasjonen legger saker fram til politisk behandling, vil vi at konsekvensene for natur, miljø og klima er utredet. Dette bør også være rutine for andre saksutredninger.
- Kommunen arbeider for et tett samarbeid med næringslivet. Blant annet gjennom sin deltaking i Molde Næringsforum. I slike sammenhenger er det viktig at kommunen markedsfører nødvendigheten av grønn industri- og næringsutvikling, sirkulærøkonomi, klima, energisparing og miljø.
- Den nye næringsplanen må forankres i klima- og energiplanen.
- Kommunedirektøren må få i oppdrag å styrke den interne klima- og miljøopplæringen av alle ansatte.
- Det er viktig at både folkevalgte og ansatte får mulighet til å være aktive i regionale klima- og miljøforum.
- Innbyggerlabben må utvikles og styrkes. Den er blant annet en viktig rettleidningstjeneste, kunnskapsressurs og plattform for et folkelig miljøengasjement. Smart Molde er også en stor suksess som må

videreføres.

- Det er viktig med en god kommunikasjonsstrategi for klima og miljø.
- Kommunale avdelinger som har ansvar for utdanning og barnehager må utvikle undervisningsopplegg som bidrar til forståelse av natur, energi- og klimautfordringer. Ungdomsråd og elevråd er også viktige.
- Rådgiving, informasjon og kampanjer er viktige administrative tiltak. Gode eksempler er kommunen sin kampanje for gratis klima- og energirådgiving til innbyggerne i en begrenset periode i år og i fjor den fantastiske gode "Matvinn" kampanjen.
- Det finnes en rekke statlige tiltak og støtteordninger som kan finansiere lokale energi- og klimatiltak. Det er viktig med en kommunal organisering og ansvarsavklaring som gjør det mulig å få kjennskap til ordningene, og at det så blir tatt initiativ til å søke om og å ta i bruk eksterne økonomiske virkemidler til de nødvendige omstillingene. Fylkeskommunale midler og rettleidningstjenester er en del av dette.
- Både regionale og nasjonale myndigheter sender utredninger og annet til høring til blant annet kommunene. Vi ønsker at kommunen gir uttalelse til saker som kan styrke det lokale klima- og energiarbeidet.

Energi og klima

- I punkt 30 i den energipolitiske handlingsplanen er det et krav til en utbygger om å utrede alternative energikilder som f. eks sol-jord- og fjorvarme. Dette kravet må også vedtas i den nye klima- og energiplanen.
- I punkt 31 i den energipolitiske handlingsplanen er det vedtatt at aktiv solvarme gjennomføres på minst ett prosjekt innen 2010. Tiden må være moden for å komme i gang med både solvarme og solcellepanel på kommunen sine bygg. Dette er også viktige beredskapstiltak.
- I alle kommunale bygg må energibruken kartlegges. Det neste blir å legge fram forslag til tiltak for å redusere energibruken som for eksempel bedre isolering, utskifting av vinduer, temperaturstyring, tidsstyring, montering av varmepumper, solcellepanel og annet.
- Både inne og ute må energibruken til lys reduseres. Viktige tiltak er utskifting av gammelt armatur, bruk av energieffektive lyspærer uten kvikksølv og lysstyring ved både bevegelsessensorer og fotoceller.
- Etter hvert blir det viktig å få et mer bevisst forhold til hva strøm og annen energi brukes til. Vi ønsker at kommunen tar et klart standpunkt mot bruk av strøm til etablering av datasentre for kryptovaluta i Molde.

- En vesentlig del av klimagassutslippene i Molde kommer fra industribedrifter. Kommunen bør kjenne til hvilke bedrifter som har de største utslippene og engasjere seg for å få ned utslippene. Blant annet når myndigheter med ansvar for forurensning sender søknader om utslipp til uttalelse.

Innkjøp og forbruk

- Loven om offentlige anskaffelser er et viktig virkemiddel for å nå klimamål. Etter § 5 skal offentlige organer innrette sin anskaffelsespraksis slik at den bidrar til å redusere skadelig miljøpåvirkning og fremme klimavennlige løsninger der dette er relevant. Blant annet skal livssyklus kostnader inn i vurderingene. Vi vil foreslå at både gjeldende praksis og forbedringer ved kommunale innkjøp blir vurderte.
- Prinsippene ved kommunale innkjøp bør være kjøp av brukte varer når det kan være et alternativ. Når nytt kjøpes, må det være varer med lang levetid og med en bærekraftig produksjon.
- Det må bli stopp i kommunale innkjøp av fossilbiler, anleggsmaskiner og annet fossilt utstyr selv om miljøvennlige alternativ kan være dyrere.
- Gode eksisterende kommunale tiltak som arbeidet for mindre matsvinn og drift av bruktbutikken må fortsette.
- Det er flere som har erfart at når noe leveres inn i en butikk for reparasjon er standardsvaret at enten kan det ikke repareres eller så er det billigere å kjøpe nytt. Vi ønsker at kommunen organiserer et reparasjonsverksted/ butikk der det er mulig å få hjelp til enkelte reparasjoner.
- Et godt klimavedtak er å verne om dyrka jord. Kommunen må også stimulere til bruk av kortreist mat, småskalajordbruk, økologiske landbruk og redusert forbruk av kjøtt.
- Gjenbruk av bygg kan også være et godt klimatiltak. Dette kan kommunen vurdere ved behandling av søknader om riving.
- Vi ønsker at kommunen tilrettelegger for dele- og låneordninger. For eksempel elektriske biler. Vi vil også foreslå en ordning for leasing av el-sykler.

Samferdsel

- Gjennom den lokale samferdselspolitikken kan det gjøres mye for å få ned klimagassutslippene. Det første er å få redusert antall gratis heldagsplasser for parkering i byen. På den måten øker muligheten for en overgang fra bilbruk til sykkel, buss og gange. Gratis parkering er i praksis en måte både kommunen og andre arbeidsgivere subsidierer bilbruk på.

Gående, syklende og brukere av kollektive transportmidler blir sjelden subsidiert av sine arbeidsgivere.

- Sykkelplanen for Molde må gjennomføres. Bedre tilrettelegging for syklende kan også skje ved etablering av trygge plasser for sykkel-parkering og bedre vedlikehold av gang- og sykkelveger om vinteren. Se vårt brev av 14.02.22 til kommunen om behovet for bedre vinter-vedlikehold.
- Den positive starten i høst med skilting og vedlikehold av snarvegene i byen må fortsette.
- Cruiseskipturismen er ikke bærekraftig. Det gjelder både klimagass-utslippene og kloakkutslippene. For å redusere gassutslippene ved landligge, vil vi foreslå at kommunen gjennom sin deltakelse i Molde og Romsdal havn arbeider for etablering av et landstrømanlegg på Storkaia. Oslo havnestyre har vedtatt at fra og med 2025 må cruiseskipene som legger til i Oslo kunne ta imot landstrøm når de kommer til byen. Dette må også være mulig for Molde. Fram til landstrøm på Storkaia er på plass, vil vi foreslå at byen kun tar mot ett cruiseskip om gangen. Havneavgiften må være høy og knyttes til klimagassutslippene. Må også gjelde for Hurtigruta.
- Vi ønsker mindre bruk av fly ved tjenestereiser. Både for de ansatte i kommunen og de lokalt folkevalgte.
- Det er nødvendig med et kommunalt engasjement for å få fylkes-kommunen til å elektrifisere alle fergesambandene i Molde. Det samme gjelder busstrafikken. I første omgang vil det være naturlig å begynne med elektrifisering av bybussen.
- Ålesund hadde et forsøk med gratis buss i kommunen. Det må kreves et tilsvarende forsøk i Molde.
- Vi ønsker at kommunen arbeider for at mest mulig av varetransporten blir ført over fra veg til bane og sjø.

Plastbruk

- Plast, klima, avfall og forurensning henger sammen. Kommunen må ta et krafttak for å få ned forbruket av plast og plastprodukter. I 2014 gikk globalt seks prosent av oljen til plastproduksjon. Om veksten i plast-konsumet fortsetter som i dag, vil den relative andelen av det totale oljeforbruket som går til å produsere plast øke til 20 prosent i 2050. (Kilde: Norsk Klimastiftelse - rapport nr. 04/2018.)

- Etter hvert blir det flere land som forbyr plastposer beregnet for engangsbruk. Det vil være bra dersom kommunen kan bidra i kampen for et plastposeforbud i butikkene. Kanskje gjennom sitt medlemskap i Molde næringsforum? RIR er i gang med innføring og utdeling av nedbrytbare bioposer til matavfallet. Da blir behovet for engangs handleposer til avfall mindre. Det brukes også store mengder små plastposer til frukt og grønt i butikkene. Vaskbare flerbruksnett til dette er et godt alternativ.
- Vi ønsker at kommunen også må arbeide aktivt mot bruk av gummi-granulat på fotballbaner og plast/gummiunderlag på leikeplasser og i barnehager.

Avfall og renovasjon

- Gjennom sitt medlemskap i RIR, må kommunen arbeide for en renovasjonsordning som sikrer minimalt med klimagassutslipp, gode løsninger for gjenvinning og informasjon om klima og avfall. En viktig utfordring er å få redusert mengden restavfall.
- En del av restavfallet som RIR mottar kan brukes på nytt. For eksempel møbler. Vi ønsker at kommunen gjennom sitt medlemskap i RIR arbeider for gjenbruk ved blant annet etablering av flere gjenbruksstasjoner.
- Et hastetiltak er å få stoppet metanutslippene fra den gamle avfallsplassen i Årødalen.

Natur og klima

- Kommunen må arbeide for å unngå nedbygging av natur og med arealnøytralitet som mål. Et godt klimatiltak er ikke minst å ta vare på myr, våtmarker, naturskog og ålegressenger. I en naturskog kan opp mot 80 % av klimagassene være bundet i skogsjorda. Flatehogster er negativt for klimaet, men også for naturmangfoldet i en naturskog.
- Arbeidet med en plan for naturmangfoldet må starte opp i 2023.

Vennlig hilsen

Naturvernforbundet Molde
v/Knut Løken, sekretær
Lillevikvegen 4A
6412 Molde

E-postadresse: molde@naturvernforbundet.no Naturvernforbundet Molde er på Facebook
www.naturvernforbundet.no/mr